

troer, at det fuldstændig staaer i det danske Folks og i den danske Rigsdags Magt at skaffe sig denne Grundlov tilbage. Jeg vil nemlig tillade mig at gjøre opmærksom paa, at de Mange i Landet, der tænke og dømme om denne Grundlov som jeg, aldrig noget Dieblif vilde tabe af Sigte, at dens § 100 hjemler ikke blot Retten, men Nødvendigheden af en Appel til Folket gjennem nye Valg til begge Rigsdagens Thing, og at vi have den Fortrosthing til Folkets Stemning og Dømmeme, at der derved vil komme et saadant Resultat tilstede, at vor Regjering, der sikkert ingeninde med sin Villie vil bringe Folkets store Fleerhed imod sig, vil finde, at det hverken vil være i Kronens eller i Landets velforstaede Interesse at modsætte sig Folkets velberettigede og høitideligt udtalte Ønske.

Man har sagt: Ja, dersom man ikke enes om en Bestæring, vil jeg kalde det, af Rigsdagen i visse Stykker, der naturligviis vil medføre en betydelig Forandring i dens hele Bestaaen og Virken, da vil Intet kunne forhindre Regjeringen, der i det Mindste efter dens nuværende Medlemmers Udtalelser anseer saadanne Forandringer og Bestæring for nødvendige, i at fortsætte med disse 4 nuværende Thing, med de 2 Forsamlinger, Rigsraadet for de tidligere Fællesanliggender og Rigsdagen for de tidligere særlige Anliggender. Men jeg tillader mig at mene og udtale, at den Regjering er ikke og vil ikke kunne dannes, der under saadanne Omstændigheder vilde kunne føre Tølerne i synderlig lang Tid; en saadan Regjering vil have en stærk, afgjort og bitter Majoritet imod sig, ikke blot i Rigsdagen, men ogsaa i Rigsraadet, og den vil da nok komme til Besindelse om, hvad den skylder Folket, og hvad den skylder Kongen. Jeg troer overhovedet, at alene fordi Rigsdagen i en halv Mennekesalder har bestaaet og vunden Indgang og Anerkjendelse hos den store Fleerhed af Folket, har vundet Indgang og Anerkjendelse i og udenfor Landet, allerede af den Grund er det daarlige Statsmandsskab at ville gaae frem imod den, som det allerede er steet. Om det virkelig maatte være saa, at der kunde anføres nogenlunde gode Grunde for en Omdannelse af Rigsdagen,

naar den blev Rigsrepræsentation, saa er det i alt Fald vist, at et Dieblif som dette ikke kan være andet end hyerst uheldigt til at foreslaae en saadan Omdannelse, hvilken i ethvert Fald kun kan foregaae med nogen Nytte og til nogen Velsignelse, naar den skeer ved velvillig Overenskomst med den Repræsentation, der fortrinsviis er den Paagjældende i denne Sag. — Jeg vil ikke gjerne foranledige Mere enten Vidtløftighed eller af Noget, der maaskee kunne ligne Bitterhed i denne Sag, end uundgaaeligt er. Jeg vil derfor ganske afholde mig fra at gaae ind paa, hvad der giver os en formeentlig Berettigelse og uafviselig Forpligtelse til at staae fast paa Danmarks Riges Grundlovs Gjenophvielse til Rigslov i uforandret Skikkelse. Jeg vil blot, for ikke at blive misforstaaet, sige, at jeg og den store Fleerhed af mine politiske Venner tænke nu, som vi altid have tænkt og ofte have gjort gjældende, nemlig, at Rigsdagen, at det danske Folk ifølge de stedfundne Forhandlinger og Forudsætningen ved Grundlovens Indskrænkning har et, efter min personlige Mening retligt, men i alt Fald fuldgjaldigt morast politisk Krav paa, at Regjeringen giver os tilbage den Myndighed, vi dengang vare, jeg tør maaskee sige, svage nok til at fraskrive os. Jeg vil endnu mindre reise Anker mod de ikke ganske Saa, der, naaget de mere end Nogen skulde synes at burde føle sig bundne til Grundloven af 5te Juni, bundne blandt andet just ved de Forhandlinger og den Forudsætning, jeg berørte, nu stille sig paa et ganske forskjelligt Standpunkt. Jeg vil, siger jeg, ikke gaae ind derpaa, men jeg vil simpelt, slet og ret udtale, at mine politiske Venner, saavelsom jeg selv, med den største Alvor og den største Bestemthed i og udenfor dette Thing, ville gjøre Vort til, at det saakaldte Forbehold skal komme til practisk Gyldighed, til, at Grundloven af 1849 skal blive gjenreist, og dermed Hvile, Fred, Velsignelse og Styrke komme tilstede i Landet.

Lehmann: Forsaavidt den ærede sidste Taler udtryffeligt har henviist til de Forhandlinger, der i Folkethinget ere gaaede forud for den Beslutning, der nu foreligger Landstinget